

A szombathelyi Weöres Sándor Színház grafikai arculata

Beszélgetés Bonyhádi Károly grafikusművésszel

Bonyhádi Károly tervezőgrafikus, fotográfus.

1981-től a Művészeti Alap grafikai szakosztályának, 1981-től 1986-ig pedig a Fialatok Fotóművészeti Stúdiójának is tagja. Számos hazai és külföldi, csoportos és egyéni grafikai és fotókiállítás résztvevője.

1995 és 2005 között tervezőszerkesztője volt a Szombathelyen megjelent *Leopold Bloom* című művészeti kiadványnak. 2004 és 2010 között a *Pannon Termál Magazin* művészeti vezetője. 1996 óta tipográfiát és tervezőgrafikát tanít a Szombathelyi Művészeti Szakközépiskolában. 2008-tól a Szombathelyi Weöres Sándor Színház grafikus tervezője.

Tervezőgrafikai tevékenységén belül kiemelten foglalkozik grafikai arculat-, csomagolás-, plakát-, könyv- és laptervezéssel, valamint tipográfiával.

próbálkozás után 2007-ben kezdődött meg az egykori határőrségi kultúrház átalakításával és bővítésével Szombathely első klasszikus értelemben vett önálló színházának megépítése és állandó társulattal a működése. A családi hangulatú színház grafikai arculatának alakítója Bonyhádi Károly grafikusművész.

– *Hogyan kerültél a színház „közelébe”, hogyan lettél grafikai arculatának alakítója? Hogyan született meg az embléma ötlete?*

– 2007 nyarán röppent fel a hír – végre megvalósulhat a szombathelyiek régi vágya –, a városnak önálló színháza lesz.

Még az év őszén, az új színház arculatának grafikai megtervezésére néhány grafikus kollégával együtt engem is felkértek. Jordán Tamás, a színház – akkor még leendő – igazgatója szeptemberben közölte velem a jó hírt: a zsűri az én pályamunkámat fogadta el, így lehetőségem nyílt az arculatterv megvalósítására. Az új színházat Weöres Sándorról nevezték el, így a logótervem kiindulásaként az író monogramját

→
Bonyhádi Károly:
Az ember tragédiája,
plakát /
Károly Bonyhádi:
The Tragedy of Man.
Poster
[2011] *offset / offset*
[70x50 cm]

Bonyhádi Károly:
Bérlettkok /
Károly Bonyhádi:
Season ticket cases
[2009–2011] *offset /*
offset [21x9 cm]

■ *A dualizmus kori formálódó kulturális életnek a zene mellett fontos része lett a színház is. Különböző játszóhelyek mellett a millennium körüli években több megyeszékhelyen építettek állandó kőszínházat. Ebből a színházépítési „mozgalomból” Szombathely „kimaradt.” Igaz, 1880-ban a városbáza épületében kialakítottak egy színházat is, de 1907-ben tűzveszélyességi okokra hivatkozva bezárták. 1909-ben egy nyári aréna-színházzal igyekeztek pótolni, ez 1911-ben le is égett. 1910-ben a mai Savaria Múzeumhoz kapcsolódóan épült egy nagyméretű úgynevezett kultúrház, amely az 1960-as évek elejéig a színházi előadások színhelye is volt. Vele párhuzamosan – szintén nyári színházként – működött az 1914-ben fából készült újabb aréna, amit 1929-ben bontottak le. Az 1928-ban megnyílt mozinak színházi funkciót is szántak, de itt sohasem tartottak színielőadást. Az 1960-as évek elejétől pedig máig is a Művelődési és Sportház színpadán láthatnak előadásokat a nézők. Ám ez az épület sem színház. Többszöri*

MADÁCH Imre

Az ember tragédiája

CSONKA Szilvia • MERTZ Tibor • SZABÓ Győző • Rendező: JORDÁN Tamás

www.wes.hu

választottam alapmotívumként. Két variációt készítettem. Pályázatomban – a hozzám közelebb álló logó – WS jele egy stilizált labirintust formázott, utalva a szerző egy korábbi művének fő alakjára: Théseusra.

A nyertes logóm azonban nem ez, hanem a másik változat lett, amelyen az összekapcsolt WS jelnek többféle értelmezése is lehetett: Szombathely ókori történelmére utaló római oszlopfő a W betűben, a költészetet szimbolizáló stilizált lant alakja, vagy az S betű – szintén ókori ornamentikát idéző dupla spirálja. A logó elegáns barnás-vörös színe szintén a város római kori eredetére utal.

– *Mire terjedt ki a megbízatásod?*

– Tervezési feladataimhoz Jordán Tamás nagyfokú szabadságot adott, így ezek átfogják a színház szinte minden olyan kommunikációs formáját, amelyek vizuális elemeket tartalmaznak. Ezek egyfelől a színház arculatának grafikai megjelenítésére: logó, névjegy, levélpapír, belsőépítészeti információs rendszer, belépőjegyek, bérletek, havi műsorfüzetek és egyéb propagandaanyagok, kiadványok tervezésére, illetve konkrét színházi előadások, rendezvények grafikai anyagainak: plakátok, műsorfüzetek, szórólapok, DVD-borítók tervezésére terjednek ki.

Azt mindenki tapasztalhatja, hogy az utóbbi években, évtizedekben az egykor változatos, színvonalas kulturális plakátok nemcsak kiszorulóban vannak, hanem el is tűntek az utcáról. Ebben a helyzetben különleges ajándék egy grafikusnak, ha ilyen műfajú felkéréseket kap. A Weöres Sándor Színház évi nyolctíz bemutatója az egyedi plakátok megtervezésén túl arra is lehetőséget teremt, hogy azok magukon viselve tervezőjük stílusjegyeit összeadódnak a színház már meglévő grafikai képével, tovább gazdagítva azt.

– *Hogyan kezdesz a tervezőmunkához? Nyilván elolvasod a szövegkönyvet, talán a rendezői példányt is; részt veszel a próbákon is?*

– Mint minden más tervezőgrafikai feladatnál, a téma megismerésével kezdődik a munka. Igyekszem a legtöbb információt „begyűjteni” az előadásról. Elolvasom a szövegkönyvet, esetenként, ha irodalmi adaptációról van szó, újraolvasom az eredeti művet. De sajnos az is előfordulhat, hogy csak a próbákon találkozom először a darabbal.

– *Mennyire dolgozol együtt a rendezővel, a díszlettervezővel? Ők mondják meg, mit ábrázoljon a plakát?*

– A színház – más művészeti ágakkal összevetve – jóval összetettebb élményt adhat. Egyszerre képes

hatni az irodalom, a zene és a látvány eszközeivel – mindezt jelen időben teszi, bevonva a nézőt a történetbe, a pillanat részesévé avatva őt. Ennek a világnak meghatározó résztvevője a rendező. A Weöres Sándor Színházban bemutatott darabokat – vendégrendezőként, évadonként visszatérve – a szakma kiválóságai viszik színre: Valló Péter, Mohácsi János, Jeles András, a cseh Ivo Krobot, Béres Attila – és nem utolsósorban a színész-direktor-rendező házigazda, Jordán Tamás.

A tervezőgrafikus számára megtisztelő és egyben felelősségteljes feladat az említett rendezők színházi csapatának részese lenni. Plakátjaim grafikai tervét többnyire a rendezővel való konzultáció nyomán készítem el, de gyakorta a már kész plakátterveimből választja ki a számára megfelelő változatot. Lehetőség szerint a díszlettervezővel a próbafolyamat elején egyeztetek, hiszen a darab látványvilága nem sokkal a bemutató előtt áll össze, de addigra már a plakát is nyomdakész.

– *Mik a plakátok megalkotásának legfőbb szempontjai, és azt hogyan jeleníted meg az alkotáson? Nagyon behatóról-e a költségvetés?*

– Természetesen mint minden alkalmazott művészeti műfajban, a tervezőgrafikában is az alkotónak több szempontnak meg kell felelni. Egy színházi plakát esetében például annak tükröznie kell a művet, a rendezés koncepcióját, fel kell keltenie a közönség figyelmét – mindezt a grafikusművész interpretációjában, az ő kézjegyével. Színházi grafikáimban, plakátterveimen igyekszem egyszerű, tömör módon fogalmazni, amire különösen alkalmas a tipográfia eszköztársa. Sokszor az előadásokhoz egyedileg tipografizált címlogót is tervezek, ami a plakáton, műsorfüzeten és egyéb marketinganyagokon is megjelenhet. A plakátok képanyagként gyakran saját készítésű monokróm fotókat használok fel.

A színházak költségvetése – mint az köztudomású – meglehetősen szűkre szabott, és ez egy vidéki színházra még inkább érvényes. Ez a korlátozás elsősorban a színházi marketing hatásfokát mérsékli, a tervezés művészeti oldalát ez nem érintheti – ellenkezőleg –, még kreatívabb munkára sarkallja a grafikust. Ilyen helyzetben egy plakátmegrendelés nem csupán finan-

ciális bevételi lehetőség a grafikus számára, hanem sokkal értékesebb annál: szakmai kihívás.

Egy tervezőnek jó hír, ha a színházi jegyiroda munkatársaitól arról értesül, hogy plakátjaira lelkes gyűj-

A WEÖRES SÁNDOR SZÍNHÁZ BEMUTATJA

K · A · B · A · R · É

A SZÖVEGKÖNYVET ÍRTA: JOE MASTEROFF
JOHN VAN DRUTEN és CHRISTOPHER ISHERWOOD műbeszélése alapján

ZENÉJÉT SZEREZTE: JOHN KANDER

DALSZÖVEGEKET ÍRTA: FRED EBB

FORDÍTOTTA: EÖRSI ISTVÁN és BLUM TAMÁS

RENDEZTE: Béres Attila BEMUTATÓ: 2011. március 19.

OTPBANK

Bonyhádi Károly:
Márczius, plakát /
Károly Bonyhádi:
March 1848. Poster
 [2009] *ofszet / offset*
 [70x50 cm]

tők „vadásznak”, és ezt az örömét csak fokozza, ha az érdeklődés nyomán a színház elhatározza, hogy a leg-sikerültebb darabokból válogatott, és nagyméretű, 12 oldalas plakátnaptárral lepi meg közönségét. Ez a 2014-es esztendőre meg is valósult.

– *Munkáid mennyire és hogyan tudják megjeleníteni, közvetíteni a színház arculatát?*

– A Weöres Sándor Színház népszínház abban az értelemben, hogy a színházi repertoár egyaránt képvisel művészszínházi és közönségszínházi vonulatot is. Ez a kettős igény nyilvánvalóan a plakátjaimon is számon kérhetően megjelenik, azonban nem tagadom, hogy az ízlésemhez közelebb áll a tipográfiai kísérletező kedv és a korszerűbb képi formanyelv használata, de mindezt mindig keretek közé szorítja a kommunikáció „üzembiztos” működtetése.

– *Arról már szóltál, és mindnyájan tapasztaljuk, hogy*

Bonyhádi Károly:
Kabaré, plakát /
Károly Bonyhádi:
Cabaret. Poster
 [2011] *ofszet / offset*
 [70x50 cm]

Bonyhádi Károly:
A félkegyelmű, plakát /
Károly Bonyhádi:
The Idiot. Poster
 [2013] *ofszet / offset*
 [70x50 cm]

a kulturális plakátok szinte teljesen eltűntek az igénytelen kereskedelmi és politikai plakátok rengetegében. Az általában tervezettek azonban méreteik miatt így sem lennének észrevehetőek az óriásplakátok erdejében. Hol láthatók a te plakátjaid?

– Természetesen szívesen vennénk, ha három-négy frekvenciált helyen tudnánk óriás méretűeket elhelyezni. A megvalósításnak gazdasági okai vannak. Így elsősorban közintézményekben – iskolákban, néhány munkahelyen –, leginkább azokban az épületekben láthatók, ahonnan a színház közönsége érkezik. Szerencsére az „apróbb” anyagok közkezen forognak, így ezek részint pótolják a plakátok eleve biztosította propagandafeladatait.

GÁL JÓZSEF
 szakíró

A fotókat a művész bocsátotta rendelkezésünkre.